

תאריך: 9/6/2010

מספרנו: 19026

טל': 02-9977001

בדואר רשום ובפקס: 02-9977341

לכבוד

תא"ל יואב מרדכי

ראש המנהל האזרחי

א.נ.,

הנדון: דרישה לחבר את הכפר אל-עקבה למים

פתיח

1. הריני לפנות אליך בשמו של חאג' סאמי צאדק, ראש המועצה המקומית בכפר אל-עקבה (להלן: "הכפר אל-עקבה" או "הכפר"), בבקשה כי תפעל לפתור את מצוקת המים של תושבי הכפר המצוי בשטח C בנפת טובאס באמצעות חיבור הכפר לרשת המים או למצער באמצעות מתן היתר לחפירת באר מים שתספק את צרכי המים של התושבים.

2. פנייה זו באה על רקע תנאי החיים הבלתי אנושיים של תושבי הכפר, הנתון לשליטה ישראלית מוחלטת, שאינם מחוברים לרשת המים ואף לא לתשתית מים חליפית כגון מתקני אגירת מים. בהעדר אספקת מים סובלים תושבי הכפר מרמת חיים בלתי נאותה ומפגיעה מתמשכת בפרנסתם ובבריאותם.

3. על פי החוק הבינלאומי וכן על פי המשפט המנהלי והחוקתי הישראלי, על המפקד הצבאי הישראלי מוטלות החובה והאחריות לכבד את זכויות האדם ואזרחות החיים של האוכלוסייה המקומית ולהגן עליהן. בפסיקתו של בית המשפט הגבוה לצדק אף נקבע, כי מחובתו של המפקד הצבאי לדאוג לחיי התושבים ולאיכות חייהם בכל ההיבטים של חיי אדם בחברה מודרנית.

רקע עובדתי

4. הכפר אל-עקבה שוכן קילומטרים ספורים מזרחית לעיר טובאס (נפת טובאס). על פי הנתונים המעודכנים שבידי ראש המועצה, חאג' סאמי צאדק, בכפר ישנם כיום 45 בתי אב והוא מונה כ-300 תושבים¹.

¹ על פי נתוני הלשכה הפלסטינית לסטטיסטיקה PCBS משנת 2007 הכפר מונה כ-104 תושבים, שהינם 23 משפחות. כאמור, הנתונים המעודכנים הם שונים ועומדים על כ-300 תושבים.

5. הכפר הוקם עוד בתקופת השלטון העות'מאני. בהתחלה חיו התושבים באוהלים ובמערות. בשנות השלושים של המאה ה-20 הוקמו בכפר חמישה מבני קבע ראשוניים בעוד שאר התושבים המשיכו את חייהם באוהלים ובמערות. על פי מידע מפי התושבים, בשנת 1967 חיו בכפר למעלה מ-1,000 תושבים (כ-200 משפחות) אשר התגוררו בסככות, אוהלים ומערות בכפר ובסביבתו. אולם לאחר הכיבוש הישראלי וסגירת כ-70% מאדמות הכפר לטובת שטחי אימונים והקמת בסיסים צבאיים ובהעדר אפשרות לקבל היתרים לבנייה חוקית בכפר, רבים מתושביו עזבו לירדן ולכפרים הסמוכים, תיאסיר וטובאס. על-פי ההערכות של ראש המועצה, תושבים רבים מעוניינים לחזור אל הכפר אך ממאנים בינתיים לחזור בהעדר תשתית מים ואפשרות בנייה חוקית.

6. על אף קיומו של יישוב במקום החליט המפקד הצבאי להקים באזור בסיסי צבא ולקיים בשטחי הכפר שטחי אש. כתוצאה מהאימונים שהתבצעו בסביבת הכפר, שישה מתושבי הכפר נהרגו, ו-55 תושבים נפצעו. אחד הפצועים שנשאר מרותק לכסא גלגלים הינו ראש המועצה הנוכחי, חאגי סאמי צאדק.²

7. חרף העובדה שהכפר קיים למעלה ממאה שנים, והמבנים בו קיימים מאז תקופת השלטון הירדני³, הרי שמאז כיבוש הגדה על ידי ישראל מונעות הרשויות כל פיתוח נוסף של הכפר⁴, ושוללות מתושביו את זכויות היסוד העומדות להם, בהן, הזכות לקורת גג ולמקורות מחיה בסיסיים ובראשם - הזכות למים.

8. תושבי הכפר מתמודדים עם מצוקה יום יומית כתוצאה מהעדר חיבור של הכפר לרשת המים והעדר גישה למים זורמים. בהעדר תוכנית תכנון, ובאין אפשרות לקבל היתרי בנייה, אין לתושבי הכפר אף אפשרות להסדיר לעצמם פתרונות חלופיים באמצעות הקמת מתקנים קבועים לאגירת מים. אף אותם חמישה בתים שהוזכרו לעיל הקיימים עוד מהתקופה הירדנית אינם זוכים לגישה למים.

9. בהעדר אספקת מים, משתמשים התושבים במי גשמים מועטים שנאגרים בבורות מים ובהובלת מים במיכליות. המים הנאגרים בבורות מזדהמים וכתוצאה מהשימוש בהם סובלים תושבי הכפר תכופות מקלקולי קיבה וזיהומים. הבאת מים במיכליות דורשת הובלה מרחק רב מהכפר. המועצה המקומית קונה במרוכז מיכליות מים מדי חודש וכל משפחה רוכשת מיכליות לעצמה.

² בשנת 1999 הגישה האגודה לזכויות האזרח בשם תושבי הכפר עתירה לבג"צ (בג"צ 3950/99), בדרישה לבטל את האימונים הנערכים על ידי הצבא בשטחים המעובדים ובשטח הבנוי של הכפר ולבטל את ההכרזה על שטחי הכפר כשטח צבאי סגור. במסגרת העתירה הסכימו הגורמים הצבאיים להעתקתו של אחד הבסיסים מקרבת הכפר. למרות זאת, בסמיכות רבה לכפר עדיין קיימים שני בסיסים צבאיים ושטחי אימונים רבים הפוגעים באיכות חייהם של תושבי הכפר ומסכנים אותם.

³ לחמישה בתים בכפר יש רישום טאבו מהשלטון הירדני עוד משנת 1952.

⁴ לשלמות התמונה נציין, כי כתוצאה מכך שלשכת התכנון במינהל האזרחי מסרבת להוציא היתרי בנייה מכוחה של תוכנית המתאר הגלילית המנדטורית S/15, שחלה על האזור, וגם לא אושרה תוכנית מתאר לכפר, נאלצו התושבים לבנות ללא היתר. בניגוד לחוסר המעש בתחום התכנון, הרי שבתחום ההריסה נעשו פעולות רבות. בכפר בוצעו במהלך השנים לא מעט הריסות בתים של תושבים ובנוסף, תלויים ועומדים כיום צווי הריסה ל-35 מבנים מסך 45 מבנים בכפר, כולל המסגד, גן הילדים, מרכז הנשים, המרפאה ואפילו כביש הגישה לכפר שנשלל רק לפני שנים אחדות. הצווים יכולים להתבצע כל רגע, וזאת לאחר שבית המשפט העליון דחה בתאריך 17/4/2008 את עתירתם של התושבים לביטול צווי ההריסה ולהסדרת מעמד הכפר מבחינה תכנונית (בג"צ 143/04 ובג"צ 8440/04).

עלותו של קוב מים במיכלים נע סביב 25 ₪. לאור ההוצאה הכספית הגבוהה הכרוכה בצריכת מים המובאים במיכליות, התושבים נאלצים לחסוך באופן קיצוני בשימוש במים עד כדי פגיעה בהיגיינה הגופנית ובבריאותם. מלבד העלות הגבוהה של המיכליות, גם איכות המים בהן ירודה והשימוש בהן מביא לפגיעה בבריאות התושבים ובמיוחד לתחלואת תינוקות וילדים.

10. בשנת 1999 ניסו תושבי הכפר לפתור את מצוקת המים ממנה הם סובלים באמצעות הקמת בריכה לאגירת מים בסמוך לכפר אולם צה"ל הרס את הבריכה בטענה שנבנתה בתוך שטח אימונים של הצבא וללא היתר. לפני כשנתיים בנו התושבים בריכה קטנה לאגירת מים המכילה כ- 300 קוב מים ונועדה לצרכים חקלאיים. גם כנגד בריכת מים זו הוצא צו הריסה ותושבי הכפר חוששים מיישומו.

11. לפי המידע שנמסר לנו, פנו תושבי הכפר במהלך השנים, לגורמים שונים בבקשה להסדיר עבורם תשתית מים אולם ניסיונותיהם עלו בתוהו. בתשובה לאחת מפניות אלה השיבה מנהלת המים והביוב בגדה המערבית כי אין באפשרותה להכין תוכניות לחיבור הכפר למים עקב מחסור במקור מים באזור. עם זאת הובטח כי כשימצא מקור מים מתאים, הם ידאגו להכין תוכנית לחיבור הכפר. אולם, למרות הבטחה זו, ועל אף פניות נוספות שיזם ראש המועצה המקומית לא חובר הכפר עד היום למים ומצוקת המים ממנה סובלים התושבים נותרה בעינה.

רצ"ב העתק של התשובה מתאריך 26/10/05 ומסומן כנספח א'

12. כתוצאה מהמחסור הקשה במים אין התושבים יכולים לשמור על תנאי מחיה מינימאליים, ונשללים מקורות הקיום שלהם. המחסור במים איננו מאפשר לקיים חקלאות ומשק חי שהינם מקורות הפרנסה העיקריים של תושבי הכפר. כתוצאה מכך, רק כ- 50% משטחי הכפר מעובדים, תוך שגם עיבוד זה מוגבל ליבולים שאינם זקוקים להשקיה.

13. בנוסף, המחסור במים זורמים ובכמות מספקת פוגע ביכולתם של התושבים לקיים מצוות דתיות כגון רחצה לפני התפילה. מדובר בפגיעה קשה בזכות לחופש הדת והפולחן, העולה עד כדי פגיעה בכבודם.

דרכים לפתרון

14. הפתרון המתבקש ואף הראוי ביותר הנו חיבור ישיר של הכפר לרשת המים האזורית. ברי, כי פתרון זה הינו הפתרון הראשון שיש לשאוף אליו בהיותו יכול לענות על צרכי הכפר הן כיום והן בעתיד.

15. פתרון אפשרי מוצע הינו מתן היתר לקידוח באר באזור הצפוני לכפר.

16. פתרון זמני שיכול להקל על מצוקת המים לתקופת ביניים הינו לאפשר לתושבי הכפר להקים ולבנות מתקנים לאגירת מים, כגון בריכות מים לשימוש חקלאי, בארות או מאגרי מים. כיום יש

ברירת לאגירת מי גשמים, הנמצאת בכניסה לאל עקבה. הינכם נדרשים להפסיק את הליכי האכיפה נגד בריכה זו מאחר והיא מהווה פתרון זמני במקל על המצוקה.

17. בנוסף, ניתן לחבר את הכפר באמצעות צינור שיחבר בין הכפר למקור לבסיס צבאי הנמצא במרחק של כמה קילומטרים מזרחית כפר, הקרוב לאזור אלמאלח.

18. על פי מידע שיש בידינו, תושבי הכפר שוקדים על קידום התכנון בכפר. בחודש ינואר 2010 הם הגישו תוכנית עבור הכפר וזאת בסיוע של "מרכז ירושלים לזכויות אדם". נבקש בזאת לקדם את הטיפול בתוכנית הנ"ל וזאת על מנת לאפשר קבלת היתר חיבור למים, הנחת צנרת והקמת מאגרי מים שיביאו לפתרון הבעיה.

הזכות למים כזכות אדם והחובה להבטיח מימוש זכות זו

המשפט הבינלאומי

החובה על פי משפט ההומניטארי הבינלאומי

19. על פי המשפט ההומניטארי הבינלאומי, מחויבת מדינת ישראל במסגרת חובותיה ככוח כובש להבטיח אספקה סדירה ומספקת של מים נקיים הראויים לשתייה ושימוש ביתי וחקלאי לתושבי הכפר.

20. על פי אמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה מ-1949, מוטלת על מדינת ישראל החובה לדאוג לרווחת האוכלוסייה הנתונה לשליטתה. כאמור, כפר אל-עקבה מצוי בשטח C הנתון לשליטתה המלאה של ישראל. על פי סעיף 55 לאמנה על ישראל להבטיח "במלוא מידת האמצעים שברשותה את אספקת המזון והרפואות לאוכלוסייה". חובה זו כוללת את הבטחת הגישה למים.

21. בנוסף, סעיף 43 קובע כי על הכוח הכובש לנקוט את "כל האמצעים שביכולתו כדי להחזיר על כנם ולהבטיח את הסדר והחיים הציבוריים, עד כמה שהדבר אפשרי, מתוך כיבוד החוקים הנהוגים במדינה, חוץ אם נבצר ממנו הדבר לחלוטין".

22. בג"ץ שב והדגיש כי החובה של ישראל כלפי האוכלוסייה בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית "לדאוג לתקינות סדרי החיים... חלה על צרכי החיים המגוונים של התושבים, ובהם צרכי סעד, תברואה, כלכלה, חינוך, חברה וכיוצא באלה צרכים שאדם בחברה מודרנית נזקק להם. היא משתרעת גם על אמצעים הנדרשים להבטיח "צמיחה, שינוי והתפתחות" (בג"צ 393/82 ג'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד לז(4) 785 (1983), פסקה 26 להלן: "עניין ג'מעית אסכאן"). "בג"ץ 10356/02 הס נ' כוחות צה"ל בגדה המערבית, (פורסם בנבו, 4.3.2004), פסקה 14). בבג"ץ 256/72 חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ נ' שר הביטחון, פ"מ כז(1) 124, (1972) התייחס בג"ץ מפורשות לחובתו של המפקד הצבאי לנקוט אמצעים אקטיביים על-מנת לספק חשמל לאוכלוסייה האזרחית: "אספקת חשמל הדרוש לצרכי האוכלוסייה המקומית שייכת ללא ספק לתפקידים המוטלים על השלטון הצבאי, כדי להבטיח את חייה התקינים של האוכלוסייה ...

פעילות זו באה למלא את חובת הממשל לדאוג לרווחתה הכלכלית של אוכלוסיית האזור. (עמ' 138). דברים אלו שנכתבו בשנת 1972 תקפים ביתר שאת במציאות החיים של 2010 ובוודאי שחלים על הזכות למים שהוכרה על ידי הפסיקה כזכות יסוד.

23. בפרשנות שנתן בג"ץ למושג "סדר וחיים ציבוריים" המופיע בסעיף 43 לתקנות האג, נקבע כי יש להבטיח את צרכי האוכלוסייה בהתאם לסטנדרטים המאפיינים את החיים המודרניים בתקופה הנוכחית: "מהי הבטחת סדר וחיים ציבוריים? התשובה המתבקשת היא: הפעלת ממשל תקין על כל שלוחותיו, הנהוגות בימינו בארץ מתוקנת, כולל ביטחון, בריאות, חינוך, סעד, אך בין היתר גם איכות החיים והתחבורה" (השופט שילה בבג"צ 202/81 **סעיד מחמוד טביב נ' שר הביטחון**, פ"ד לו(2) 622, 629 (1981)). גם **בעניין ג'מעייית אסכאן** קבע השופט ברק כי המשמעות שיש לצקת לתוך החובה המוטלת על הממשל הצבאי היא להבטיח את "הסדר והחיים הציבוריים של מדינה מודרנית ותרבותית בסוף המאה העשרים" (עמ' 800).

24. הדברים שלעיל נכונים אף ביתר שאת נוכח הימשכותה של תפיסה הלוחמתית של ישראל בגדה זה למעלה מארבעים שנה. בג"ץ קבע כי בפרשנות לסעיף 43 לתקנות האג יש להבחין בין ממשל צבאי קצר מועד לבין ממשל צבאי ארוך מועד: "צרכיו של כל שטח, בין זה הנתון לשלטון צבאי ובין אחר, משתנים בדרך הטבע עם חלוף הזמן וההתפתחויות הכלכליות המתלוות לכך. כמבואר לעיל, לא ראו מנסחי התקנות להסתפק בהגדרתה של חובה, המתמצית בהחזרת המצב לקדמותו. משך הזמן של קיום השלטון הצבאי עשוי להשפיע על אופיים של הצרכים, וההכרח בביצוע התאמות והיערכות חדשה עשוי לגבור ככל שאורך הזמן רב יותר". (בג"ץ 69/81 **אבו עיטה נ' מפקד אזור יהודה ושומרון**, פ"ד לו(2) 197, 313 (1983)).

25. לאור האמור לעיל, ברור כי העדר גישה למים לתושבי הכפר אל-עקבה הנתון לשליטה ישראלית זה למעלה מארבעים שנה, אינו עולה בקנה אחד עם חובתו של הממשל הצבאי. אין ספק שבהעדר אספקת מים, אין אפשרות לקיים חיים תקינים כיאה ל"מדינה מודרנית ותרבותית" ומצב זה אף אינו עומד בסטנדרט המינימאלי של הבטחת הסדר והחיים הציבוריים של האוכלוסייה המקומית.

החובה על פי משפט זכויות האדם הבינלאומי

26. על פי סעיף 6 **לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות** משנת 1966 (ICCPR), הזכות למים נגזרת מהזכות לחיים שהינה זכות מהותית וטבעית לכל אדם. המחסור הקשה במים בכפר אל-עקבה, ואיכות המים הירודה בעקבות אגירת המים בבורות מים והובלתם במיכליות גוררים פגיעה בזכות לחיים היות וגורמים לאחוזי תחלואה גבוהים במיוחד בקרב קטינים.

27. הזכות למים כזכות אדם נגזרת גם **מהזכות לרמת חיים נאותה** לרבות הזכות לבריאות, למזון ולדיוור נאותים המעוגנות בסעיף 11 (1) **לאמנה בדבר הזכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות** משנת 1966 (ICESCR).

28. יתרה מזאת, הזכות למים כזכות אדם נובעת גם מהזכות לבריאות גופנית ונפשית המעוגנת בסעיף 12 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות הנ"ל. בהקשר זה יצוין, כי יש קשר מובהק בין בריאות וחיים ברמה נאותה לבין אספקה סדירה של מים נקיים. כך, למשל, מראים נתונים השוואתיים בינלאומיים קשר הדוק בין נגישות למים לבין שיעור תמותת תינוקות (לעניין הקשר שבין מחלות שונות להעדר אספקה סדירה של מים נקיים, ראה דו"ח רופאים לזכויות אדם, "נשק המים - מים, המדינה והכפרים הבלתי מוכרים בנגב" (מאי 2006), עמ' 20-24).

29. מניעת אספקה סדירה של מים לכפר גוררת עמה אף פגיעה בזכות לפרנסה, וכנגזרת-בזכות לקיום בכבוד המעוגנות בסעיפים 6, 7 ו-11 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות. כפי שראינו, בעקבות המחסור במים בכפר איבדו רבים את מקורות פרנסתם וכ-50% מאדמות הכפר אינן מעובדות כיום.

30. כנגד זכות זו, עומדת החובה של ישראל לא רק שלא לפגוע בזכות זו, אלא גם לכבד את הזכות למים, להגן עליה ולממש אותה. אי לכך, על ישראל לדאוג להתקיימותם של כמה אלמנטים: זמינות, איכות, נגישות פיזית, נגישות כלכלית ואי אפליה.

31. לענייננו חשוב לציין כי מעמדו החוקי של הכפר אינו רלוונטי לעניין חובתה של ישראל להבטיח את אספקת המים לתושבים על פי האמנות שלעיל. ועדת האו"ם לאמנה בדבר זכויות חברתיות, כלכליות ותרבותיות קבעה בהערה מס' 15 מיום 26.11.02 העוסקת בזכות למים:

"No household should be denied the right to water on the grounds of their housing or land status." (art. 16(c))

32. ישראל, ככוח הכובש בשטחי הגדה המערבית, וכבעלת הסמכות והאחריות על השטח בו מצוי הכפר, נדרשת לנקוט באמצעים פוזיטיביים נחוצים על מנת לעזור ליחידים ולקהילות כגון תושבי הכפר למימוש מלא של זכותם למים. החובה מקבלת משנה תוקף כאשר אותם נתינים אינם מסוגלים מסיבות שמעבר לשליטתם, כמו במקרה דנן, לממש את הזכות בעצמם על ידי המשאבים העומדים לרשותם.

33. הפגיעה בתושבי הכפר מנוגדת אף לאמנה לזכויות הילד (CRC) מ-1990, שאושרה אף היא על ידי ישראל בשנת 1991, ומעגנת את זכותו של כל ילד ליהנות מבריאות ברמה הגבוהה ביותר הניתנת להשגה (סעיף 24 לאמנה), והיא מחייבת את המדינות החברות בה להיאבק במחלות ובתת-תזונה, בין היתר באמצעות אספקת מי שתייה נקיים.

34. משפט זכויות האדם הבינלאומי מכיר גם בזכות ליהנות מהמשאבים הטבעיים ובכלל זה ממקורות המים הנמצאים בשטחו של עם. סעיף 21(2) הן לאמנה בדבר זכויות כלכליות חברתיות ותרבותיות והן לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות קובע כי: "כל העמים רשאים, למטרותיהם שלהם, להחזיק באורח חופשי בעושרם ובמשאביהם הטבעיים [...] בשום מקרה אין רשאים לשלול מעם את אמצעי מחייתו". מניעת גישתם של התושבים למקורות המים

באזור על ידי איסור על חפירת בארות לצורך אספקת מים, ומניעת חיבורם למקורות מים כגון בארות ורשתות מים הנמצאות בתוך השטח הינו הפרה בוטה של הוראות סעיף זה.

המשפט הישראלי: פגיעה בזכויות יסוד

35. ישראל מחויבת לפעול להבטחת זכותם של תושבי הכפר אל-עקבה לתנאי קיום הולמים כנגזרת מהחובה להגן על כבוד האדם שלהם (בג"צ 3933/92 **ברכאת נ' אלוף פיקוד המרכז**, פ"ד מו(5) 1, 6 (1992); בג"ץ 7862/04 **אבו דאהר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**, פ"ד נט(5) 368, 377 (2005)). העדר גישה למים לתושבי הכפר גוררת עמה פגיעה קשה בזכותם לפרנסה, בזכותם לבריאות ובזכותם לקיום בכבוד.

36. הפסיקה הישראלית הכירה בזכות למים כזכות בסיסית ויסודית, הנגזרת מהזכות לחיים, מהזכות לכבוד, מהזכות לבריאות ומעקרון השוויון. בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית דין לענייני מים עמד על חשיבות זכות זו ועל חובתה של המדינה להגן על הזכות ולממשה כלפי כל אדם:

"הזכות לקבלת מים היא זכות בסיסית ויסודית המהווה רכיב בזכותם של העותרים לבריאות ולכבוד וחובתה של המדינה לספק לעוררים מים כדי לאפשר את קיומם בכבוד, המשך שמירת ופיתוח עסקיהם החקלאיים, ושמירה על בריאותם. ההכרה בזכות למים כזכות יסוד הינה התפתחות שחלה בתחום זכויות האדם בשלושת העשורים האחרונים. הזכות למים הולכת ומקבלת מעמד מוכר זה, בין ישירות ובין בעקיפין, כנגזרת מזכויות יסוד אחרות, כגון הזכות לחיים והזכות לבריאות. הזכות למים כזכות יסוד נובעת משורה של מסמכים בינלאומיים העוסקים בזכויות האדם... משמעה של ההכרה בזכות למים כזכות יסוד היא חובתה של המדינה לנקוט אמצעים כדי להגן על הזכות ולממשה כלפי כל אדם בלא אפליה." (ו"ע 609/05 **עבדאללה אבו מסאעד נ' נציב המים** (פורסם בנבו, 13.9.2009), עמ' 9-8)

על מהותיות הזכות למים ראה גם בע"א 535/89 **נציב המים נ' פרלמוטר**, פ"ד מו (5) 695, 702 (1992); ע"א 7262/00 **פוריה כפר עבודה נ' לוי**, פ"ד נו (3) 899 (2002).

37. מחדלו של הממשל הצבאי באי הסדרת המצב התכנוני של הכפר אל-עקבה ובאי הכנתה של תוכנית מתאר שתאפשר קבלתם של היתרי בנייה ושיהיה בה כדי לענות על הצרכים הטבעיים של הכפר, אינו יכול לשמש צידוק למניעת אספקת מים לכפר, ולשלילת זכויות יסוד מהתושבים. כך במיוחד נוכח מעמדה של הזכות למים כזכות אדם מוכרת ולאור חובותיו של הממשל הצבאי במסגרת דיני התפיסה הלוחמתית כפי שפורטו לעיל.

38. כאמור, הכפר אל-עקבה הוקם עשרות שנים בטרם הוחל הממשל הצבאי הישראלי על הגדה. הכפר נמצא, כאמור, בשטח C ומשכך נמצא תחת סמכות ישראלית תכנונית מלאה. למרות זאת, מאז שנת 1967 לא הוסדרה כל תוכנית מתאר לכפר והתושבים נאלצו לבנות ללא היתר כדי לענות על צרכיהם הבסיסיים. הנה כי כן, מחדל זה קורא לתיקונו ולא להסתמכות עליו לצורך המשך שלילתן של זכויות יסוד.

39. זאת ועוד, משמדובר בשטח כבוש הרי שמחובתו של הכוח הכובש לא רק להבטיח את צרכי החיים של האוכלוסייה המקומית, אלא אף נאסר עליו באופן מפורש לפעול להעברתה בכפיה של האוכלוסייה המוגנת (סעיף 49 לאמנת ג'נבה). מכאן חובתו הכפולה והמכופלת של המפקד הצבאי לאפשר את המשך נוכחותם של התושבים המוגנים במקום מושבם, ולחדול מפעולות שמטרתן או תוצאתן הינה כפייתה של האוכלוסייה לעזוב את האזור.

40. מניעת הגישה למים מתושבי הכפר אל-עקבה מנוגדת גם לחובות על פי המשפט המנהלי הישראלי. הפסיקה קבעה כי המפקד הצבאי כפוף בהפעילו את סמכויותיו באזור הכבוש לעקרונות היסוד של המשפט המנהלי הישראלי כגון הגינות, אי-שרירות, סבירות וכללי הצדק הטבעי. (ראה למשל: עניין ג'מעייט אסכאן לעיל, עמ' 810; בג"ץ 2056/04 **מועצת הכפר בית סוריק נ' ממשלת ישראל**, פ"ד נח(5), 807, 828 (2004); בג"ץ 1661/05 **המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל**, פ"ד נט(2), 481, 519 (2005)). אמות מידה אלה חלות על הרשויות הישראליות הפועלות בגדה ובכלל זה על "מקורות", חברת המים הלאומית של ישראל, המנהלת את מרבית אספקת המים בשטחים הכבושים. עקרון איסור ההפליה מופר על ידי ישראל במיוחד לאור השימוש הסדיר והנרחב במים בידי המתנחלים בגדה. בשעה שבכפר אל-עקבה, הקיים זה עשרות שנים, פוגע המחסור במים בפרנסתם, בכבודם ובבריאותם של תושבי הכפר, מנהלים המתנחלים החיים בגדה חקלאות עתירת מים וחיים בלא מחסור.

41. הפערים הקיימים בשימוש במים בין האוכלוסייה הפלסטינית בשטח הכבוש לבין המתנחלים המתגוררים באותו השטח, משקפים הפליה פסולה על בסיס לאום. ההפליה בשימוש במקורות המים מנוגדת למשפט הבינלאומי הקובע את חובתו הבסיסית של המפקד הצבאי לנהוג באוכלוסייה האזרחית ללא כל הפליה (סעיף 3 לאמנת ג'נבה). גם **האמנה הבינלאומית בדבר ביעורן של כל הצורות של אפליה גזעית** משנת 1966 אוסרת על הפליה גזעית המוגדרת בסעיף 1 כ"כל הבחנה, הוצאה מן הכלל, הגבלה או העדה המיוסדים על נימוקי גזע, צבע, ייחוס משפחתי, מוצא לאומי או אתני, שמגמתם או תוצאתם יש בהן כדי לסכל את ההכרה, ההנאה והשימוש, או לפגום בהכרה, בהנאה או בשימוש, על בסיס שווה, של זכויות האדם וחירויות היסוד בחיים המדיניים, הכלכליים, החברתיים, התרבותיים, או בכל תחום אחר בחיי הציבור".

סיכום

42. לאור כל האמור לעיל, הננו פונים אליך על מנת שתפעל לפתור את מצוקת המים בכפר אל עקבה.

בכבוד רב,
נסראת דקואר, עו"ד